

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE A2 SEVİYESİNDE ÖĞRETİLEN DİL BİLGİSİ YAPILARININ İŞLEVLERİNE YÖNELİK ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİ*

Araştırma Makalesi

İsmail AYDOĞDU**

Geliş Tarihi: 11.05.2024 | **Kabul Tarihi:** 18.07.2024 | **Yayın Tarihi:** 23.12.2024

Özet: Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisi gibi dil bilgisi öğretimi de oldukça önemlidir. Çünkü seçilen kelimelerin anlamlı bir ifadeye dönüştürülmesi ile duygu ve düşüncelerin doğru bir şekilde anlatılabilmesi için birtakım kurallara ihtiyaç duyulmaktadır ki bu kurallar o dilin dil bilgisi kurallarını oluşturmaktadır. Her dilde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de dil bilgisi yapılarının öğretimi önemli ve elzemdir. Dil bilgisi öğretiminde dikkat edilmesi gereken birçok önemli husus vardır. Bunlardan biri de dil bilgisi yapılarının hangi işlev ya da işlevlerle öğretilmesi gerektiğidir. Bu araştırmayla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretmenlerin A2 seviyesindeki dil bilgisi yapılarını hangi işlevlerle öğrettiklerini tespit ederek bir işlev havuzu oluşturmak amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji modeli ile tasarlanmıştır. Araştırma için alanında tecrübeli yirmi altı uzmana yarı yapılandırılmış görüşme formu yardımı ile A2 seviyesinde öğrettikleri dil bilgisi yapılarının işlevleri sorulmuştur. Uzmanların öğrettikleri işlevleri açıkça belirtmeleri ve en az bir örnek ile açıklamaları istenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretmenlerin A2 seviyesinde dil bilgisi yapılarını en az bir ve en çok yedi işlevle öğrettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğretici görüşleri doğrultusunda oluşturulan işlev havuzunda bir dil bilgisi yapısının altı, bir dil bilgisi yapısının beş, dört dil bilgisi yapısının dört, üç dil bilgisi yapısının üç, dört dil bilgisi yapısının iki işlevle öğretildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: A2 seviyesi, dil bilgisi yapıları, işlevsel dil öğretimi, öğretici görüşleri, yabancılara Türkçe öğretimi.

INSTRUCTOR'S INSIGHTS ON THE FUNCTIONS OF A2 LEVEL GRAMMATICAL STRUCTURES IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Research Article

Received: 11.05.2024 | **Accepted:** 18.07.2024 | **Published:** 23.12.2024

Abstract: In foreign language teaching, grammar instruction is as crucial as the four fundamental language skills. This is because conveying emotions and thoughts accurately requires certain rules, which constitute the grammar of that language. As in every language, teaching grammatical structures is essential in teaching Turkish as a foreign language. There are many important considerations in grammar instruction, one of which is determining the functions through which grammatical structures should be taught. This study aims to create a function pool by identifying the functions used by instructors to teach A2-level grammatical structures in Turkish as a foreign language. The study employs the phenomenology model, a qualitative research method, via a semi-structured interview form was used to gather data from 26 experienced instructors. Participants were asked to explicitly state the functions they teach for A2-level grammatical structures and provide at least one example for each function. Descriptive analysis was used to analyze the data. Findings indicate that instructors teach A2-level grammatical structures with a minimum of one and a maximum of seven functions. Additionally, based on instructor feedback, a function pool was created, revealing that one grammatical structure is taught with six functions, one with five functions, four with four functions, three with three functions, and four with two functions.

Keywords: A2 level, functional language teaching, grammar structures, teacher opinions, teaching Turkish to foreigners.

* Bu çalışma 1-3 Mart 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen "9. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi"nde sözlü olarak sunulan bildiriden hareketle hazırlanmıştır.

** Dr.; Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi; iaydogdu@sakarya.edu.tr

 0000-0002-2368-7517

Giriş

Yabancı dil öğretiminde temel amaç bireyin iletişim becerilerini geliştirmektir. Bunun için dil öğretiminde dört temel becerinin yanı sıra dil bilgisi ve kelime öğretimi de yapılmaktadır. Erdem ve Bahşi (2019) dört temel becerinin iyi bir şekilde kullanılması ve geliştirilmesi için dil bilgisi kurallarının doğru bir şekilde öğretilmesinin önemli olduğunu ifade etmiştir. Dil bilgisi öğretimi, her ne kadar dilin temel becerilerinden biri olmasa da bir dilin tüm yönleriyle öğrenilebilmesi için önemli ve gereklidir. Çünkü bireyler, öğrendikleri dilin özelliklerini bildikleri ölçüde anlama ve anlatma becerilerini kullanabilirler (Karagöz ve Oryaşın, 2014). Bir başka ifadeyle dinlediğini, okuduğunu anlamamanın; konuşabilme ve yazabilmenin temel anahtarı dil bilgisi öğretimidir (Güneş, 2013). Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretimi oldukça önemlidir. Dil bilgisi, bir dilin zaman içerisinde oluşmasını sağlayan kurallar bütünüdür. Dilin birçok tanımında bu kurallara değinilmiştir. Dil bilgisini Göğüş (1978, s. 337) “Dilin sesleri, sözcük türleri, bunların yapıları, tümce olarak dizilmeleri ve tümce içindeki görevleri, çekimleriyle ilgili kuralları inceleyen bir dil bilimi dalıdır.” şeklinde tanımlarken Balcı ve Şenyüz (2015, s. 88) “Dil bilgisi, dilin yapısını ve kurallar bütününe ifade eder.” demektedir ve aynı çalışmada “Dil bilgisi öğrencilerin; dilin güzelliklerini ve inceliklerini fark etmelerine, çevresiyle etkili iletişim kurmalarına ve herhangi bir yabancı dili edinmelerine imkân sağlamada çok önemli roller üstlenir.” diyerek dil bilgisinin öğreniminin önemini vurgulamaktadır. Polatcan (2014) diğer becerilerin gelişmesi için de dil bilgisinin önemli olduğunu ifade etmiştir. Myhill ve Watson (2014) yazma, Steinlen (2017) okuma, Heeyeon ve Choonghyun (2020) ise dinleme becerisinin gelişmesi için dil bilgisi öğretiminin önemli olduğunu çalışmalarında ifade etmektedirler.

Ana dili ve yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretimine yönelik olarak Barın (1994, s. 54) “İnsan, ana dilini öğrenirken dil bilgisine ihtiyaç duymaz. Uzun bir zaman içinde ezber yoluyla dili öğrenir. Yabancılar Türkçe öğretmek için ise, dil bilgisine ihtiyaç vardır. Çünkü öğrenciler ana dilleri dışında bir dil öğrenmektedirler. Öğrendikleri dili kendi dilleriyle devamlı karşılaştırmaktadırlar.” der. Dolayısıyla ana dili öğretiminde dil bilgisi öğretimi daha çok dil bilgisi yapılarının isimlerini ve eklerini öğretmekten yabancı dil öğretiminde ise dil bilgisi yapılarının hangi durumda ve nasıl kullanılacağını öğretmek, dersin en önemli amaçlarından biridir. Çünkü öğrenci, adını veya biçim birimini öğrendiği dil bilgisi yapısının nerede, niçin ve hangi görevde kullanacağını dolayısıyla da işlevini bilmezse bağlam içerisinde kullanmakta zorluk çeker. Larsen Freman’ın (2001) dilin birleşenleri olarak belirlediği “biçim, anlam ve kullanım” başlıklarından anlam doğrudan işlevle ilgilidir. Çünkü bir dil yapısının neden ve nerede kullanılması gerektiği doğrudan işlevle ilgilidir. Yapılan bir araştırmada öğretmenler, dil bilgisi öğretiminde öncelikle işlevlerin kazandırılmasını sonrasında ise dil bilgisi yapılarına ait kural ve tanımların verilmesinin daha doğru olacağını ifade etmişlerdir (Çolak, 2023). Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde dil bilgisi yapısının isminden, tanımından ve biçim birimsel kurallarından ziyade işlevlerinin öğretilmesi iletişim becerilerinin artırılması adına çok önemlidir.

Dil öğretiminde işlev kelimesi dil birimlerinin belli bir amaçla kullanılışı olarak tanımlanırken ikinci tanımında ise bir tümcede bir dil biriminin öbür birimlerle ilişkisi aracılığıyla yerine getirdiği iş veya görev olarak tanımlanmıştır (Vardar, 2002). İşcan’a (2007) göre işlevsel dil bilgisi bir dilin görev ve anlam elemanlarının belli bir metin parçasında kullanımını, niçin seçtiklerini, hangi işlevleri yerine getirdiğini tespit etmeye çalışır. İşlevler; dil bilgisi

yapılarının nerede, nasıl, ne amaçla kullanılacağını ve hangi iletişim bağlamına uygun olduğunu belirlemede dil kullanıcılarına fayda sağlamaktadır. Dil bilgisi işlevlerini öğrenmek, öğrencilerin dil bilgisi yapılarını doğru bir şekilde kullanmalarını sağlar ve iletişimde daha etkili olmalarına yardımcı olur. Öğrencilerin dil bilgisi yapılarının işlevlerini öğrenmeleri aynı zamanda dilin derin yapısını kavramalarına da yardımcı olur. Yabancı dil öğretiminde, dil bilgisi yapılarının neden öğretildiği veya öğretilmesi gerektiğinin öğrencilere açıklanması bile o dil bilgisi yapısının işlevi ile doğrudan ilgilidir. Çünkü bu açıklama, dil bilgisi yapısının en çok bilinen ya da sık kullanılan işlevini açıklamak anlamına gelmektedir. Sözelimi yeterlilik fiili anlatılırken: “O çok iyi bağlama çalabilir.” cümlesi bireyin bu konuda yetkin olduğunu anlatmak için kullanılan bir yapıdır. “Kantine gidebilir miyim?” cümlesi ise izin isteme anlamını vermek için kullanılmaktadır. “Bu filmi izleyebilirsin.” cümlesi ise tavsiye ve izin anlamlarında kullanılmaktadır. Yukarıdaki üç farklı cümle, üç farklı işleve sahip olsa da aynı dil bilgisi yapısı olan “yeterlilik fiili” ile oluşturulmuştur. Dolayısıyla yeterlilik fiilini anlatırken bu işlevlerden birisinin ya da hepsinin anlamı verilerek öğrencilere bu dil bilgisi yapısı anlatılmalıdır. Bu sebeple ana dilinden farklı olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi eklerinin yanı sıra bir de işlev bilgisi öğretilmelidir. Çünkü ana dili ediniminde birey içine doğduğu toplumda zaman içinde bu işlevleri edinip kullanmaya başlamaktadır. Fakat yabancı dil öğretiminde ise dil bilgisini, öğretilen dil bilgisi yapısına ait işlev ya da işlevlerin kullanımları ile birlikte anlatmak gerekmektedir.

Yabancı dil öğretiminde, öğrenenlere dil bilgisi yapılarının işlevlerinin kazandırılması:

1. Öğrenenlerin dil bilgisi yapılarını doğru, yerinde ve anlamına uygun olarak kullanmalarını sağlamak,
2. Dilin anlam zenginliği içinde farklı manaya gelen ifadeleri anlamak ve yorumlamak,
3. Öğrenilen dilin zengin ifade biçimlerini kullanabilmek için gerekli ve önemlidir.

1. Araştırmanın Amacı

Uluslararası alan yazını incelendiğinde işlevsel dil bilgisi (functional grammar) ile ilgili birçok çalışma görülmektedir (Bk. Dik, 2021; Falk, 2011; Gerot ve Wignel, 1994; Halliday ve Matthiessen, 2013; Kay, 1979; Thompson, 2013). Alan yazını incelendiğinde Türkçe üzerine işlevsel dil bilgisi ile ilgili de birçok çalışma yapıldığı görülmektedir (Bk. Alyılmaz, 2018; Ercan ve Bakırlı, 2009; Hirik, 2017; Kılınç, 2024; Musaoğlu, 2003). Buna ek olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan işlevsel dil bilgisi ile ilgili çalışmalar mevcuttur (Akbaş, 2023; Arslan, 2020; Çangal ve Başar, 2018; Çangal ve Kıribiş, 2021; Doğru, 2022; Tuzcu ve Biçeryen, 2022). Fakat yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi yapılarının hangi işlev ya da işlevlerle öğretilmesi gerektiği üzerine çalışma yapılmadığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 seviyesinde dil bilgisi yapıları kazandırılırken dil bilgisi yapılarının hangi işlev ya da işlevlerle öğretildiği bilinmemektedir.

Bu çalışmayla yabancı dil olarak Türkçe öğrenci ve öğretmenleri için A2 seviyesi dil bilgisi yapılarının öğretiminde kullanılabilecek işlev havuzu oluşturulacaktır. Dil bilgisi yapılarının bir işlevi olabileceği gibi birden fazla işlevi de olabilir. Bu işlevlerin kaç tanesinin öğretilmesi gerektiği ve bunların neler olması gerektiği bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 seviyesindeki dil bilgisi yapılarının hangi işlevlerle öğretildiğini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak tasarlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji kullanılmıştır. Fenomenoloji, sınırlı bir sistemin işleyişi hakkında bilgi toplamak amacıyla derinlemesine yapılan inceleme olarak tanımlanmaktadır (Van Manen, 2007). Bu çalışmada 26 öğreticinin Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe A2 seviyesi ders kitabında bulunan dil bilgisi yapılarını öğretirken kullandıkları işlevler belirlenerek dil bilgisi yapılarına ait bir işlev havuzu oluşturulmuştur.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun seçiminde amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme seçilmiştir. Ölçüt örnekleme derinlemesine inceleme yapabilmek için belirli özelliklere sahip katılımcılarla yapılmaktadır (Neuman, 2007). Araştırmanın çalışma grubunu yabancı dil olarak Türkçe öğreten ve en az 3 yıllık tecrübeye sahip olan 26 öğretici oluşturmaktadır. Öğreticilerin araştırma için belirlenen dil bilgisi yapılarını en az üç defa öğretmesi beklenmiştir. Bu sebeple en az 3 yıl şartı eklenmiştir. Bunun dışında çalışmada kolay ulaşılabilir örnekleme tercih edilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 4'ü 3 yıllık, 5'i 4 yıllık, 3'ü 5 yıllık, 3'ü 6 yıllık, 4'ü 7 yıllık, 3'ü 8 yıllık, 1'i 9 yıllık, 3'ü on ve üzeri yıllık tecrübeye sahiptir. Öğreticilerin 5'i doktora eğitimini bitirmiş, 6'sı doktora eğitimine devam etmekte, 8'i yüksek lisans eğitimini tamamlamış, 7'si ise yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Öğreticilerin 11'i Türkçe Öğretmenliği Bölümünden, 15'i Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında belirtilen amaç doğrultusunda veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Çalışmanın amacına uygun olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu üç uzman tarafından incelenmiş ve önerileri ile form yeniden şekillendirilmiştir. Uzman görüşü alınan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan soru temelde şu şekildedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 seviyesindeki dil bilgisi yapılarını hangi işlev ya da işlevlerle öğretiyorsunuz? Fakat bu soru tüm dil bilgisi yapısı için tek tek sorulmuştur. Örneğin “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 seviyesinde yeterlilik fiilini hangi işlev ya da işlevlerle öğretiyorsunuz?” gibi... Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe ders kitabı serisindeki A2 ders kitabında bulunan dil bilgisi yapıları teker teker öğretmenlere sorularak bu yapıların hangi işlev ya da işlevlerle öğretildiği sorulmuş ve birer örnekle bu işlevlerin açıklanması istenmiştir. Dil bilgisi yapıları aynı zamanda araştırmanın problem cümlesinde A2 dil bilgisi yapıları şeklinde genelleme yapılarak verilen yapılardır. Dolayısıyla bu sorular araştırmanın alt problemleri olarak düşünülebilir.

Form, görüşmeden bir hafta önce öğretmenlerle çıktı olarak ya da elektronik ortamda paylaşılmıştır. Bunun sebebi öğretmenlerin sorulara düşünerek cevap vermesi, gerek gördüklerinde kendi notlarına bakmaları ve görüşmeden önce gerek duymaları durumunda not alabilmeleri içindir. Görüşme yapılırken öğretmenlerden izin istenerek görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Görüşmede öğretmenlerle işlevler hakkında daha detaylı olarak konuşulmuş ve işlevlerin daha iyi anlaşılabilmesi için öğretmenlerden her işleve yönelik bir örnek vermeleri istenmiştir. Görüşmeler 10 ile 25 dakika arasında sürmüştür.

Veri toplama sürecinde kullanılan görüşme soruları için Sakarya Üniversitesi Eğitim Araştırmaları ve Yayın Etik Kurulu'nun 05.06.2024 tarihli ve 32 sayılı toplantısında alınan "18" numaralı karar ile etik kurul onayı alınmıştır. Görüşmeden önce de öğreticilerden gönüllü onam formları alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde temel amaç, elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Çalışmanın sadece bu bölümünde işlevlerin güvenilirlik ve geçerliliği için araştırmacı ile birlikte alanında uzman iki öğretim görevlisi ve bir öğretim üyesi dil bilgisi yapılarına ait işlevleri inceleyerek kontrol etmiştir.

Nitel veri analizlerinde farklı görüşler ortaya çıkabilir. Bu gibi durumlarda katılımcıların fikir birliğine varmaları beklenmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Araştırmada öğreticilerin farklı isimler vererek anlattıkları işlevler konusunda araştırmacılar fikir birliğine varmışlar ve işlevler araştırmacı tarafından tablo hâline getirilmiştir. Ayrıca veriler incelenmeden önce katılımcılara "Ö1, Ö2, ..." şeklinde sıra numarası verilmiştir. Ortaya çıkan işlevlerin daha iyi anlaşılması için katılımcılardan birer örnek seçilerek işlevlerin yanına yazılmıştır.

3. Bulgular

Öğreticilerin sorulara verdikleri yanıtlar incelenerek işlevler ve işlevlere ait birer örnekle tablolar oluşturulmuştur. Araştırmada her bir dil bilgisi yapısı için bir işlev tablosu oluşturulmuş, dil bilgisi yapılarına ait işlevler bu tablolarda gösterilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan öğreticilerin sayısı ve dil bilgisi yapılarının fazla olması nedeniyle tablolarda öğretici numaraları ve öğreticilerin işlevlere ait örnekleri tek tek verilmemiştir. Bunun yerine işlevler ve işlevlerin kullanım frekansı ile işlevleri açıklayan bir örnek tabloda verilmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen dil bilgisi yapıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1

Araştırma Kapsamında İncelenecek Olan Dil Bilgisi Yapıları

İşlevler
emir kipi
istek kipi
yapım eki (-II)
yapım eki (-sIz)
yapım eki (-IIk)
belirli geçmiş zaman - isim cümlelerinde belirli geçmiş zaman
"ile" bağlacı
gelecek zaman - isim cümlelerinde gelecek zaman
belirsiz geçmiş zaman - isim cümlelerinde belirsiz geçmiş zaman
küçültme eki (-CA)
bağlaçlar (hem ... hem, ne ... ne, ya ... ya)
geniş zaman - geniş zaman rica
-Dir
yeterlilik fiili
zarf fiiller (-Ip)
zarf fiiller (-mAdAn)

Tablo 1’de araştırmada incelenen 16 dil bilgisi yapısı görülmektedir. Bu dil bilgisi yapıları Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe A2 ders kitabındaki sırasına göre verilmiştir.

Tabloda gösterilen 16 dil bilgisi yapısını öğrencilerin kaç işlevle öğrettikleri ve bu işlevlere ilişkin örnekler aşağıdaki tablolarda görülmektedir. Tablo 2’de emir kipi yapısına ait işlevler görülmektedir:

Tablo 2

Öğreticilerin Emir Kipini Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
emir	26	Buraya gel. (Ö1)
izin	22	Ali gelsin mi? (Ö14)
tavsiye	9	Bu film çok komik, mutlaka izle. (Ö11)
dilek/dua	6	Allah’ım beni affet. (Ö9)

Tablo 2’de emir kipine ait dört işlev görülmektedir. Öğreticiler en fazla 4 işlevle bu dil bilgisi yapısını öğrettiklerini belirtmişlerdir. Öğreticilerin tamamı yapının “emir” işlevini öğretmektedir. Öğreticilerden 22’si yapının “izin”, 9’u “tavsiye” ve 6’sı “dilek/dua” işlevlerini öğrettiklerini belirtmiştir.

Tablo 3’te istek kipini öğretirken kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 3

Öğreticilerin İstek Kipini Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
istek	26	Yarın alışveriş yapayım. (Ö7)
teklif etme/fikir sorma	22	Dışarıda yemek yiyelim mi? (Ö4)
izin	14	Anne! Yarın sinemaya gidelim mi? (Ö22)

Tablo 3’e bakıldığında öğrencilerin en fazla 3 işlevle bu dil bilgisi yapısını öğrettiği görülmektedir. Öğreticilerin tamamı kipi “istek” işlevini öğretmektedir. Öğreticilerin 22’si yapının “teklif etme/fikir sorma”, 14’ü ise “izin” işlevini öğrencilerine öğretmektedir.

Tablo 4’te “-II” yapım ekinin öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 4

Öğreticilerin “-II” Yapım Ekinin Öğretiminde Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
içinde var anlamı	26	Elmalı kurabiye yaptım. (Ö5)
memleketi ifade etme anlamı	5	O Samsunlu, ben Sakaryalıyım. (Ö18)

Tablo 4 incelendiğinde 26 öğreticinin “-II” yapım ekinin öğretiminde kullandıkları işlevler görülmektedir. Öğreticilerden gelen cevaplar incelendiğinde bu dil bilgisi yapısının en fazla iki işlevle öğretildiği tespit edilmiştir. Bunlar “içinde var” anlamı ile memleketi anlatan “Nereli?” sorusunun cevabı olan işlevdir. Öğreticilerin tamamı yapının “içinde var” anlamındaki işlevini öğrencilere verirken yalnızca 5 öğretici “memleketi ifade etme” işlevini öğrencilerine verdiklerini ifade etmiştir.

Tablo 5'te “-sIz” yapım ekinin öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 5

Öğreticilerin “-sIz” Yapım Ekinin Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
“yok” anlamı	26	Çayı şekersiz içiyor. (Ö1)

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmenlerin tamamı “-sIz” yapım ekinin “yok” işlevine odaklanmakta ve öğrencilerine de yapının bu işlevini öğretmektedir.

Tablo 6'da “-Iık” yapım ekinin öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 6

Öğreticilerin “-Iık” Yapım Ekinin Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
meslek yapma	26	Öğretmenlik yapıyor. (Ö2)
isimden sıfat yapma	26	Kiralık ev buldular. (Ö22)
sayısal ifade belirtme	20	Uçakla 12 saatlik yoldan geldi. (Ö18)
soyut isim yapma	20	Çay mutluluk veriyor. (Ö6)

Tablo 6'da görüldüğü üzere “-Iık” yapım ekinin dört işlevi öğretmenler tarafından kullanılmaktadır. Bu işlevler yapının meslek yapma (26), isimden sıfat yapma (26), sayısal ifade belirtme (20) ve soyut isim yapma (20) anlamlarıdır. Öğreticilerin tamamı yapının “meslek yapma” ve “isimden sıfat yapma” işlevlerini öğrencilerine öğretmektedir. “Sayısal ifade belirtme” işlevini 20 öğretici ve “soyut isim yapma” işlevini de yine 20 öğretici öğrencilerine vermektedir.

Tablo 7'de belirli geçmiş zamanın öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 7

Öğreticilerin Belirli Geçmiş Zamanı Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
geçmiş zaman	26	Dün alışveriş yaptık. (Ö11)

Tablo 7'de görüldüğü üzere belirli geçmiş zaman öğretmenler tarafından tek bir işlevle öğretilmektedir. Öğreticilerin hepsi bu dil bilgisi yapısını geçmiş zaman anlamıyla öğretmektedir. Dolayısıyla bu işlevin frekans değeri de 26'dır.

Tablo 8'de “ile” bağlacının öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 8

Öğreticilerin “ile” Bağlacını Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
ve anlamı	26	Ali ile Ayşe evlendi. (Ö21)
beraber anlamı	26	Arkadaşım annesi ile geldi. (Ö13)
araç anlamı	26	Otobüs ile geldi. (Ö17)

Tablo 8'e bakıldığında “ile” bağlacının üç işlevi görülmektedir. “İle” bağlacına ait frekans değerleri tüm işlevler için 26'dır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı bu üç işlevi de

yapıyı öğretirken kullanmaktadır. Bu işlevler yapının “ve”, “beraber” ve “aracılığıyla” anlamlarındaki işlevleridir.

Tablo 9’da gelecek zamanın öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 9

Öğreticilerin Gelecek Zamanı Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
gelecek anlamı	26	Yarın İstanbul’a gideceğim. (Ö7)
emir anlamı	10	Anne: “Yarın bu ödevler bitecek!” (Ö3)
temenni anlamı	5	İnşallah şampiyon Fenerbahçe olacak. (Ö15)

Tablo 9’da öğretmenlerin gelecek zamanı en çok 3 işlevle öğrettikleri görülmektedir. Öğreticilerin tamamı yapının “gelecek zaman” işlevini öğretmektedir. Yapının “emir” anlamındaki işlevini öğretmenlerin 10’u, “temenni” işlevini ise öğretmenlerin 5’i öğrencilerine vermektedir.

Tablo 10’da belirsiz geçmiş zamanın öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 10

Öğreticilerin Belirsiz Geçmiş Zamanı Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
Başkasından duyma	26	Eşi İspanya’ya gitmiş. (Ö8)
Sonradan fark etme/anlama	22	Aaa! Cüzdanım evde kalmış. (Ö23)
Yalan ifadeler	10	Güya çok iyi bir insanmış. (Ö17)
Beğenme	7	Evi de çok güzelmiş. (Ö9)

Tablo 10 incelendiğinde öğretmenlerin belirsiz geçmiş zamanı öğretirken kullandıkları işlevler görülmektedir. Bunlar yapının “başkasından duyma”, “sonradan fark etme/anlama”, “yalan ifadeler” ve “beğenme” anlamlarına gelen işlevleridir. Öğreticilerin tamamı yapının “başkasından duyma” işlevini öğrencilerine vermektedir. Yapının “sonradan fark etme/anlama” işlevi 22 öğretici, “yalan ifadeler” işlevi 10 öğretici ve “beğenme” işlevi ise 7 öğretici tarafından öğretilmektedir.

Tablo 11’de küçültme ekinin öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 11

Öğreticilerin Küçültme Ekini Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
küçültme eki	26	Küçükçe bir evde yaşıyor. (Ö12)
beraber/birlikte anlamı	26	Sınıfça pikniğe gittik. Çok eğlendik. (Ö8)
zarf görevi	20	Sınavı hızlıca bitirdim. (Ö19)
görüş anlamı (bana göre)	17	Bence bu ödev zor değil. (Ö16)
belirsizlik ve çokluk	10	Yüzlerce insan Filistin için yürüdü. (Ö5)

Tablo 11’de küçültme ekinin (-CA) öğretiminde kullanılan işlevler bulunmaktadır. Bu işlevler küçültme eki (26), beraber/birlikte anlamı (26), zarf görevi (20), görüş anlamı (17), belirsizlik ve çokluk (10) işlevleridir. Öğreticilerin tamamı yapının “küçültme” ve “beraber/birlikte”

işlevlerini öğrencilerine vermektedir. Yapının “zarf görevi” 20 öğretici, “görüş anlamı”ndaki işlevi 17 öğretici, “belirsizlik ve çokluk” işlevi ise 10 öğretici tarafından öğretilmektedir.

Tablo 12’de “hem ... hem, ne ... ne, ya ... ya” bağlaçlarının öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 12

Öğreticilerin “hem ... hem, ne ... ne, ya ... ya” Bağlaçlarını Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
Aynı anda iki işin yapılması (hem.. hem)	26	Hem yürüdük hem de konuştuk. (Ö17)
İki işten sadece birinin yapılması (ya.. ya)	26	Ya ders çalış ya da müzik dinle. (Ö11)
Her iki işin de yapılmaması (ne... ne)	26	Bu kafe ne temiz ne de ucuz. (Ö8)
Orta anlamında (ne ... ne)	5	Ne iyi ne de kötü. (Ö23)

Tablo 12 incelendiğinde “hem... hem, ne... ne, ya... ya” bağlaçlarının kullanıldıkları işlevler görülmektedir. Öğreticilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde “hem ... hem” ve “ya ... ya” bağlaçlarının 1’er işlevinin, “ne ... ne” bağlacının ise 2 işlevinin olduğu görülmüştür.

“Hem ... hem” bağlacının cümleye “aynı anda iki işin yapılması”, “ya ... ya” bağlacının “iki işten sadece birinin yapılması”, “ne ... ne” bağlacının “her iki işin de yapılmaması” ve “bir şeyin iki uç noktadan birinde değil de ortada olduğunu belirtmesi” anlamını kattığı görülmektedir.

Öğreticilerin tamamı “hem ... hem” ve “ya ... ya” bağlaçlarının işlevini öğrencilerine öğretmektedir. “Ne ... ne” bağlacının “her iki işin de yapılmaması” işlevi tüm öğretmenler tarafından öğretilirken “orta” anlamındaki işlevi yalnızca 5 öğretici tarafından öğrencilere verilmektedir.

Tablo 13’te geniş zamanın öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 13

Öğreticilerin Geniş Zamanı Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
şimdiki zaman anlamı (günlük işler ve alışkanlıklar dâhil)	26	Spor yaparım. (Her sabah erken kalkar, hazırlanırım. Sigara kullanmam.) (Ö7)
gelecek zaman anlamı	23	Yarın sinemaya giderim. (Ö14)
teklif anlamı	20	Akşam bir şeyler yapar mıyız? (Ö24)
rica anlamı	20	Bir kahve verir misin? (Ö26)
geçmiş zaman anlamı	11	Fatih Sultan Mehmet bir rüya görür. (Ö22)
kibar emir anlamı	4	Anne: “Önce ödevini yapar mısın?” (Ö14)
uyarı/yasak anlamı	2	Burada sigara içilmez. (Ö16)

Tablo 13’te geniş zamanın öğretimi konusunda kullanılan işlevler görülmektedir. Bu işlevler yapının şimdiki zaman (26), gelecek zaman (23), geçmiş zaman (11), teklif (20), rica (20), kibar emir (4) ve uyarı/yasak (2) işlevleridir. Öğreticilerin tamamı yapının şimdiki zaman anlamını öğretmektedir. Yapının “gelecek zaman” işlevi 23 öğretici, “teklif” işlevi 20 öğretici, “rica” işlevi 20 öğretici, “geçmiş zaman” işlevi 11 öğretici, “kibar emir” işlevi 4 öğretici ve “uyarı/yasak” işlevi 2 öğretici tarafından öğrencilere verilmektedir.

Tablo 14’te “-Dir” ekinin öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 14

Öğreticilerin “-Dir” Ekini Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
kesinlik anlamında	26	Sınav yarın saat 09.30’da başlayacaktır. (Ö4)
ihtimal/tahmin anlamında	26	Derse gelmedi. Belki uyuyordur. (Ö9)

Tablo 14’te öğretmenlerin “-dır” ekini öğretirken kullandıkları işlevler görülmektedir. Bu işlevler iki tane olup cümleye “kesinlik” ve “tahmin/ihtimal” anlamları katmaktadır. Öğreticilerin tamamı da yapının iki işlevini öğrencilerine vermektedir.

Tablo 15’te yeterlilik fiilinin öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 15

Öğreticilerin Yeterlilik Fiilini Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
kabiliyet anlamı	26	Tek başıma denizde yüzebilirim. (Ö1)
ihtimal zaman anlamı	26	Yarın derse gelmeyebilirim. Bilmiyorum belki gelebilirim. (Ö1)
tavsiye zaman anlamı	26	Bu izleyebilirsin. Çok güzel. (Ö1)
rica anlamı	26	Pencereyi açabilir misin? (Ö1)
izin anlamı	22	Telefonla sadece yarım saat oynayabilirsin. (Ö1)
uyarı anlamı	4	Burada sigara içemezsin. (Ö1)

Tablo 15’te öğretmenlerin yeterlilik fiilini anlatırken kullandıkları 6 işlev görülmektedir. Bu işlevler kabiliyet (26), ihtimal (26), tavsiye (26), rica (26), izin (22) ve uyarı (4) anlamlarındaki işlevlerdir. Öğreticilerin tamamı öğrencilerine yapının “kabiliyet”, “ihtimal”, “tavsiye” ve “rica” işlevlerini vermektedir. Yapının “izin” anlamındaki işlevi 22 öğretici, “uyarı” anlamındaki işlevi ise 4 öğretici tarafından verilmektedir.

Tablo 16’da “-Ip” zarf fiilinin öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 16

Öğreticilerin “-Ip” Zarf Fiilini Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
iki cümleyi birleştirme	26	Dışarıda gezip sohbet ettiler. (Ö9)
öncelik – sonralık anlamı	4	Kahvaltı edip evden çıktı. (Ö16)

Tablo 16’ya bakıldığında “-Ip” zarf fiilinin öğretimi sırasında 26 öğreticinin kullandıkları işlevler görülmektedir. Bu işlevler yapının iki cümleyi birleştirme (26) ve öncelik-sonralık bildirme (4) işlevleridir. Öğreticilerin tamamı yapının iki cümleyi birleştirme işlevini öğrencilerine verirken yalnızca 4 öğretici yapının öncelik-sonralık bildirme işlevini öğrencilerine öğrettiklerini belirtmiştir.

Tablo 17’de “-mAdAn” zarf fiilinin öğretiminde kullanılan işlevler verilmiştir:

Tablo 17
Öğreticilerin “-mAdAn” Zarf Fiilini Öğretirken Kullandıkları İşlevler

İşlevler	f	Örnek Cümle
iki işten birincisini yapmama anlamı	26	Dişlerini fırçalamadan uyudu. (Ö7)
öncelik – sonralık anlamı	8	Derse girmeden bir çay içer. (Ö2)

Tablo 17 incelendiğinde öğretmenlerin “-mAdAn” zarf fiilini öğretirken kullandıkları işlevler görülmektedir. Öğreticilerin tamamı öğrencilerine yapının “iki işten birincisini yapmama” işlevini öğretirken yalnızca 8 öğretici “öncelik-sonralık” işlevini öğrencilerine verdiklerini belirtmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına göre A2 seviyesinde belirlenen 16 dil bilgisi yapısı için en fazla tespit edilen işlev sayısı 54’tür. Bu sayı öğretmenlerle yapılan görüşmelerde ortaya çıkan tüm işlevlerin sayısıdır. Dil bilgisi yapıları öğrenciler tarafından en fazla 7 işlevle, en az ise 1 işlevle öğretilmektedir. “Geniş zaman” 7 işlevle en çok işleve sahip olan dil bilgisi yapısıdır. Onu 6 işlevle “yeterlilik fiili” ve 5 işlevle “küçültme eki” takip etmektedir. 4 işlevi öğretilen 4 dil bilgisi yapısı vardır. Bunlar “emir kipi”, “belirsiz geçmiş zaman”, “yapım eki (-Iık)” ve “bağlaçlardır (hem ... hem, ne ... ne, ya ... ya)”. 3 dil bilgisi yapısı 3 işlevle öğretilmektedir. Bunlar “istek kipi”, “ile” ve “gelecek zaman” yapılarıdır. “Yapım eki (-Iı)”, “Dir eki”, “zarf fiil (-mAdAn)” ve “zarf fiil (-Ip)” yapılarının 2’şer işlevi öğretilmektedir. “Belirli geçmiş zaman” ve “yapım eki (-sIz)” yapıları öğrencilere 1 işlevle öğretilmektedir.

Öğreticilerle yapılan görüşmelerde dil bilgisi yapısını öğretirken sınıfların hazırbulunuşluk düzeyleri, dil seviyeleri ve ana dilinin ne olduğu gibi değişkenlere bağlı olarak kullandıkları işlevlerin sayısının da değiştiği ifade edilmiştir. Bu sebeple çalışmada A2 seviyesinde öğretilebilecek yapılar için bir işlev havuzu oluşturulmaya çalışılmıştır.

Yapılan görüşmelerde dil bilgisi yapılarının işlevleri ile ilgili önemli tespitler gerçekleştirilmekle birlikte Türkçede tonlama ile yapıların işlevlerinin de değişebileceği ortaya konmuştur. Sözelimi geniş zaman ile kurulan “Kapıyı açar mısın?” rica cümlesi iken sınırlı bir şekilde söylendiğinde veya bir üst makam ya da otorite tarafından söylendiğinde emir anlamına da gelebilmektedir. Aynı şekilde işlevler cümleyi söyleyene göre de değişmektedir. Örneğin bir öğrenci tarafından söylenen “Kar yağıyor. Yarınki dersler iptal olacak.” cümlesi bir “tahmin/ihtimal” cümlesiyken aynı cümleyi bir öğretici söylerse bu kesinlik anlamı içeren bir cümle olabilmektedir.

Öğreticilerin vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde öne çıkan görüşlerden biri de bir dil bilgisi yapısına ait tüm işlevlerin öğretilmesinin dersi işin içinden çıkılmaz, zor ve sıkıcı bir hâle getirebileceği düşüncesidir. Bu sebeple öğretmenlerin sınıfların dil seviyesine göre işlev sayısını belirleyebileceği ifade edilmiştir.

Yabancı dil öğretiminde dil bilgisi işlevlerinin öğretilmesi, dilin kullanım özelliklerinin anlaşılması için gerekli ve önemlidir. Hangi durumda, hangi dil bilgisi yapısının kullanılması gerektiğinin öğretilmesi anlaşılmasını ya da yanlış veya eksik anlaşılmasını engellemektedir. Ayrıca dil bilgisi işlevlerinin öğretilmesi dilin yapısını anlamak ve dört temel dil becerisini

geliştirerek etkili iletişim kurmak açısından kritik bir rol oynamaktadır. İşlevsel dil bilgisi, öğrencilerin sadece kuralları öğrenmelerini değil, bu kuralları iletişimde etkili bir şekilde nasıl kullanacaklarını da öğrenmelerini sağlamaktadır (Murcia ve Freeman, 1999).

İşlevsel dil bilgisi; dilin yapılarına değil, bu yapıların anlam ve iletişim bağlamındaki kullanımlarına odaklanmaktadır. Dolayısıyla dil bilgisi sadece kurallar bütünü olarak görülmemeli, yapıların işlevsel olarak nasıl öğretileceği üzerinde de durulmalıdır (Larsen Freeman, 2001). Nitekim Halliday (1994) dilin nasıl anlam taşıdığını ve dil ile nasıl iletişim kurulduğunu anlamak için dil bilgisi işlevlerine gerek olduğunu ifade etmektedir. İşcan (2007) dil öğretiminde dil bilgisi yapılarının işlevsel yönünü ön plana çıkararak metotların kullanılması gerektiğini, özellikle Türkçenin dil bilgisi öğretiminde sağlıklı ve kalıcı sonuçlara ulaşılması için bunun önemli olduğunu ifade etmektedir. Hasan (1989) dilin bağlam içindeki işlevinin, anlamın nasıl oluşturulduğunu ve iletildiğini anlamak için kritik öneme sahip olduğunu; bu sebeple dilin sosyal işlevlerini, dilin yapılarını ve kullanımlarını anlamamanın anahtarı olduğunu söylemektedir. Pike (1982) ise “Dil insanlar arasındaki iletişimi sağlayan dinamik bir sistemdir. Dilin işlevsel bileşenlerini anlamak, bu sistemin nasıl çalıştığını ve dilin nasıl etkili bir iletişim aracı olduğunu anlamamıza yardımcı olmaktadır.” diyerek dilin işlevlerinin ne kadar önemli olduğuna vurgu yapmaktadır. Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretimi gerekli olduğu gibi dil bilgisi öğretimi için de işlevlerin öğretilmesi gereklidir.

Nichols (1984) işlevsel dil bilgisinin iletişime yapısal dil bilgisinden daha çok hizmet ettiğini ifade etmiştir. Bu sebeple yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilere düşen görev dilin işlevsel yönüne hâkim olmak ve bu özellikleri ders içeriğinde uygulamaktır (Saat vd., 2024). Çünkü dil bilgisi işlevleri de iletişimle doğrudan ilişkilidir, yabancı dil öğretiminde de temel amaç bireyin iletişim becerilerini geliştirmek olduğu için dil bilgisi yapılarının öğretiminde işlevler oldukça önemlidir.

Araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimde A2 seviyesindeki dil bilgisi yapılarının hangi işlev ya da işlevlerle kazandırıldığı üzerinde durulmuştur. Fakat alan yazını incelendiğinde diğer seviyelerde öğretilen dil bilgisi yapılarına ait işlevlerle ilgili çalışmaların olmadığı tespit edilmiştir. Tüm seviyelerde öğretilen dil bilgisi yapılarına ait işlevlerin ayrıntılı bir şekilde belirlenmesi ve öğretim materyallerinin bu işlevler doğrultusunda tasarlanması eğitimin kalitesi açısından gereklidir. Ayrıca dil bilgisi yapılarına ait işlevlerin belirlenmesi ve bu doğrultuda öğretimin planlanması hem öğrencilerin dil öğrenme sürecini kolaylaştıracak hem de öğrencilerin öğretim sürecinde karşılaştıkları güçlükleri azaltacaktır. Araştırmacılara diğer seviyelerde öğretilen dil bilgisi yapılarına ait işlevleri detaylandırması ve işlev temelli öğretimin farklı öğrenci grupları üzerindeki etkilerinin araştırılması önerilmektedir. Bu süreçte öğrencilerin de katılımıyla dil bilgisi öğretimine yönelik kapsamlı bir dil bilgisi işlev rehberinin hazırlanması dil bilgisi yapılarının kazandırılması noktasında öğretim birliğinin sağlanması açısından önemli bir adım olacaktır.

Kaynakça

- Akbaş, Ö. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin işlevsel dil bilgisi materyali geliştirmeye ilişkin görüşleri. *Edebiyat Bilimleri Dergisi*, (4), 79-110.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçede birden fazla anlam ögesiyle (sentaktik yolla) kavramların işaretlemeği. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 11-25.
- Arslan, S. (2020). *Türkçe eğitiminde metin temelli işlevsel dil bilgisi öğretimi: Bir eylem araştırması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Erciyes Üniversitesi.
- Balcı, A. ve şenyüz, A. (2015). Ortaokul 6-8. sınıflar Türkçe dil bilgisi öğretiminde konu sıralaması ve konu tekrarı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31), 87-148.
- Barın, E. (1994). Yabancılara Türkçe öğretim metodu. *A.Ü. TÖMER Dil Dergisi*, (17), 53-56.
- Çangal, Ö. ve Başar, U. (2018). Yabancılara Türkçe öğretiminde ad durum eklerinin yan işlevlerinin öğretilmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 7(19), 155-189.
- Çangal, Ö. ve Kırıbiş, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 düzeyi öğrencilerinin dil yapılarını kullanma alışkanlıkları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö9), 56-64.
- Çolak, Z. (2023). *Öğretici görüşleri doğrultusunda dil öğretiminde işlevsel dil bilgisi yaklaşımı ve temel düzeyde etkinlik hazırlama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi.
- Dik, S. C. (2021). *Functional grammar (Vol. 7)*. Walter de Gruyter GmbH & Co KG.
- Doğru, M. (2022). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin temel (A1-A2) seviyesinde işlevsel dil bilgisi öğretimi (anketler-tespitler-eleştiriler-öneriler)*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Ercan G., S. ve Bakırlı, Ö. C. (2009). Türkçede özne belirtme ve özne yükleme: İşlevsel dilbilgisi çerçevesinde bir çalışma. *Dil Dergisi* (143), 42-58.
- Erdem, İ. ve Başı, N. (2019). 8. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi konularını öğrenme düzeyleri. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 2(1), 25-46.
- Falk, Y. (2011). *Lexical-functional grammar*. Oxford University Press.
- Gerot, L., & Wignell, P. (1994). *Making sense of functional grammar* (pp. 192-217). Cammeray, NSW: Antipodean Educational Enterprises.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Gül Yayınevi.
- Güneş, F. (2013). Dilbilgisi öğretiminde yeni yaklaşımlar. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(7), 71-92.
- Halliday, M., A., K. (1994). *An introduction to functional grammar (2nd edition)*. Edward Arnold.

- Halliday, M., A., K. & Matthiessen, C. M. (2013). *Halliday's introduction to functional grammar*. Routledge.
- Hasan, R. (1989). *Language, Context, and Text: Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford University Press.
- Heeyeon K. & Choonghyun L. (2020). Effects of focus on form instruction through listening in blended learning on the development of grammar and listening skills. *English Studies*, (20), 662-691.
- Hirik, S. (2017). Gibi biçimbiriminin işlevsel dil bilgisi bakımından çok işlevli görünümü. *Karadeniz Araştırmaları*, (53), 205-222.
- İşcan, A. (2007). İşlevsel dil bilgisinin Türkçe öğretimindeki yeri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 253-258.
- Karagöz, M. ve Oryaşın, U. (2014). Türkçe ders kitaplarındaki dil bilgisi etkinliklerinin metinlerle ilişkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 187-194.
- Kay, M. (1979). Functional grammar. In *Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society* (p. 142-158). Linguistic Society of America.
- Kılınç, O. (2024). İşlevsel dilbilgisi açısından Türkçede çokluk kategorisi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (14), 543-554.
- Larsen Freeman, D. (2001). *Teaching Grammar*. In Marianne Celce-Murcia (Eds.), *Teaching English as a Second or Foreign Language* (p. 251-266). Heinle & Heinle Thomson Learning.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook (2nd ed)*. Sage.
- Murcia, C. M., & Freeman, L. D. (1999). *The Grammar Book: An ESL/EFL Teacher's Course (2nd ed.)*. Heinle and Heinle.
- Musaoğlu, M. (2003). Türkçe'nin işlevsel dilbilgisi ve metin kompozisyonu. *Dil Dergisi*, (120), 22-49.
- Myhill, D. & Watson, A. (2014). The role of grammar in the writing curriculum: A review of the literature. *Child Language Teaching and Therapy*, 30(1), 41-62.
- Neuman, L. W. (2007). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar*. S. Özge (Çev.). Yayın Odası.
- Nichols, J. (1984). Functional Theories of Grammar. *Anthropol*, (13), 97-117.
- Pike, K. L. (1982). *Linguistic Concepts: An Introduction to Tagmemics*. University of Nebraska Press.
- Polatcan, F. (2014). Kavram haritalarının Türkçe dersinin öğretiminde öğrenci başarısına etkisiyle ilgili öğrenci görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(4), 1-15.

- Saat, H., Kanmaz, F. E., ve Kılıçaslan, S. (2024). Yabancılara Türkçe öğretiminde işlevsel dil bilgisinin dört temel dil becerisiyle ilişkisi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 7(1), 209-235.
- Steinlen, A. K. (2017). The development of English grammar and reading comprehension by majority and minority language children in a bilingual primary school. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 7(3), 419-442.
- Thompson, G. (2013). *Introducing functional grammar*. Routledge.
- Tuzcu, K. ve Biçeryen, E. (2022). Yabancı dil öğretiminde bir yöntem olarak işlevsel dil bilgisinin kullanımı. *Türk Dünyası ve Türkçe Öğretimi*, 1(2), 75-92.
- Van Manen, M. (2007). Phenomenology of practice. *Phenomenology ve Practice*, 1(1), 11-30.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimler Sözlüğü*. Multilingual.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: 1. yazar katkı oranı: %100
Çıkar Çatışması Beyanı: Herhangi bir çıkar çatışması yoktur.
Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı: Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.
Etik Kurul Onayı: Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü, Tarih: 07.06.2024, Sayı: E-61923333-050.99-368567

Extended Abstract

The units that make up a language have a functional and a semantic function. In foreign language teaching, not even explaining to the learners why grammatical structures are taught or should be taught is to explain the semantic function of that structure. The reason of this is directly related to the most commonly known or used function of the grammatical structure. For example, when explaining the verb proficiency:

“He can play the baglama very well.” is explained as the structure we should use when we need to talk about “an individual's abilities”.

The sentence “Can I go to the restroom?” should be used to mean “asking permission” and learners need to be taught to express permission.

Therefore, unlike native language speakers, in teaching Turkish as a foreign language, functional knowledge should be taught in addition to grammar. Because in native language acquisition, the individual acquires these functions over time in the society he/she is born into. In foreign language teaching, on the other hand, it is necessary to teach the function or functions of the grammatical structure in addition to its form.

Grammatical structures may have multiple functions. The aim of this study is to determine how many of these functions should be taught and what functions they should be. In line with this purpose, the research question of the study is as follows:

1. How many functions of grammatical structures should be taught at A2 level in teaching Turkish as a foreign language?
2. Which functions of the grammatical structures should be taught at A2 level in teaching Turkish as a foreign language?
3. What are the grammatical structures at A2 level in teaching Turkish as a foreign language?

This study aims to reveal the views of instructors on the functions of grammatical structures at A2 level in teaching Turkish as a foreign language. The research was designed applying qualitative research method. Phenomenology was adapted as one of the qualitative research designs in the study.

The study group consists of 26 instructors with at least 3 years of experience teaching Turkish as a foreign language. Among them, 4 instructors have 3 years of experience, 5 have 4 years, 3 have 4 years, 3 have 6 years, 4 have 7 years, 3 have 8 years, 1 have 9 years, and 3 have ten or more years of experience. 5 have completed their doctorate degrees, 6 are pursuing their doctorate studies, 8 have completed their master's degree, and 7 are currently pursuing master's degrees. Additionally, 11 instructors graduated from the Department of Turkish Language Teaching, while 15 graduated from the Department of Turkish Language and Literature.

In line with the purpose of the study, data were collected using a semi-structured interview form. This form, developed by the researcher in accordance with the purpose of the study, was reviewed by three experts, and the form was revised based on their suggestions. The finalized questions in the semi-structured interview form are as follows.

Based on the grammatical structures in the A2 level textbook of Yeni Istanbul Turkish for International Students series and the order of these structures in the book, 16 grammatical structures were analyzed. The instructors were asked the following questions:

How many functions do you explain separately for these 16 grammatical structures?

What are these functions?

Can you explain with examples?

The form was given to the instructors one week before the interview to allow them time to reflect on the questions, review their notes, or prepare additional notes if needed.

During the interviews, permission was obtained from the instructors and the interviews were audio-recorded. In the interview, the functions were discussed in more detail with the instructors and they were asked to give an example for each function in order to enhance understanding. The interviews lasted between 10 and 25 minutes. Content analysis was used to analyze the data.

According to the results of the study, the maximum number of functions identified for the 16 grammatical structures at the A2 level was 54. These grammatical structures were taught between 1 and 7 functions. The grammatical form with the highest number of function was

“present simple”. Secondly, “the modal verb of ability” followed with 6 function. The “intensifying adjective” was taught with 5 functions. There are 4 grammatical structures taught with 4 functions: “imperative mood”, “indefinite past tense”, “construction suffix (-Ilk)”, and “conjunctions (hem ... hem, ne ... ne, ya ... ya)”. 3 grammatical structures were taught with 3 functions: “subjunctive mood”, “with” and “future tense”. 4 grammatical structures were taught with 2 functions: “construction suffix (-II)”, “-DIr”, “adverbial verb (-mAdAn)” and “adverbial verb (-Ip)”. 2 grammatical structures were taught with 1 function: “definite past tense” and “construction suffix (-sIz)”.

During the interviews, instructors stated that the number of functions they teach may vary depending on the class’s readiness, language level and students’ mother tongues. For this reason, this study aimed to compile a comprehensive pool of functions that can be taught at A2 level.